

תת"ע 11096/06/17 - שופמן דמיטרי נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה בחדרה

תת"ע 11096-06-17 מדינת ישראל נ' שופמן דמיטרי
תיק חיצוני: 11210156557

מספר בקשה: 24

בפני	כבוד השופטת עידית פלד
מבקש	שופמן דמיטרי
נגד	
משיבה	מדינת ישראל

החלטה

לפני בקשת הנאשם לפסיקת פיצויים על הוצאות הגנה בעקבות זיכוי מחמת הספק מהעבירה המיוחסת לו - נהיגת רכב במהירות העולה על המהירות המותרת בניגוד לתקנה 54(א) לתקנות התעבורה.

רקע:

1. עסקינן בכתב אישום מיום 22.6.17 בגין נהיגה במהירות מופרזת בניגוד לתקנה 54(א) לתקנות התעבורה, עבירה מיום 30.5.16.
2. על פי הנטען בכתב האישום, בתאריך 30.5.16 בשעה 19:47 נהג הנאשם ברכב פרטי בכביש 70 ק"מ 18.8 בדרך שאינה עירונית עם שטח הפרדה בנוי בה מותרת מהירות מירבית של 90 קמ"ש במהירות של 135 קמ"ש, עבירה שנאכפה באמצעות מכשיר ממל"ז.
3. בדיון מיום 11.2.18 שהתקיים בפני מותב קודם כפר הנאשם במהירות, בתקינות המכשיר, ובמיומנות השוטר ובאמינות השוטר ובתנאי השטח; והתיק נקבע לשמיעת ראיות.
4. בבקשה מיום 8.5.18 ביקש הנאשם לקבל דו"ח עיסוק של השוטר, וכן ביקש לקבל אישור נקודת ההפעלה; והתקיים דיון בבקשה לקבלת חומרי חקירה בפני מותב אחר.
5. ביום 6.3.19 הגיש הנאשם בקשה להוספת עדים על פי המוסכם בהליך לעיון בחומר חקירה. המאשימה בתגובתה הגישה כתב אישום מתוקן ובו נוספו לרשימת עדי התביעה עד תביעה 2 ותע"צ תקינות וכיול; ובהחלטתי מיום

10.4.19, לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, התרתי הגשת כתב אישום מתוקן, תוך שנקבע כי הנאשם יוכל לעתור לזימונו של שוטר נוסף, והבקשה תידון בהתאם.

6. ביום 7.5.19 נשמעו בפני עדי התביעה, והוגשו מסמך נקודות מאושרות להפעלת מכשיר ממל"ז 2016 ימת"א כרמל (ת/1), דו"ח הזמנה לדין וכתב אישום (ת/2), ויומן הפעלה (ת/3), וכן תמונות (נ/1, נ/3), ועמודים מתוך נוהל הפעלת ממל"ז (נ/2, נ/4); והתיק נקבע להמשך שמיעת פרשת התביעה, ושמיעת פרשת ההגנה.

7. ביום 11.8.19 הגיש הנאשם בקשה לביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק, מן הטעם שנטען, כי בהתאם לדיון בבקשתו לקבלת חומרי חקירה היה על המאשימה להעביר אליו את כל האסמכתאות הרלבנטיות בעניין אישור נקודת ההפעלה, ובתגובה המאשימה העבירה אליו רשימת נקודות הפעלה משנת 2013, תוך שהובהר לו כי אין אישורים אחרים, ואילו במהלך הדיון הוגשה רשימה משנת 2016 שהוסתרה ממנו בניגוד להחלטת בית המשפט, והוא אף העלה תהיות באשר למהימנותה. עוד נטען כי בעניין זה הגיש הנאשם תלונה למח"ש. לחילופין, ביקש הנאשם לדחות את המשך ההליך עד להשלמת חקירת מח"ש על כל "גלגוליה".

בקשת הנאשם לביטול כתב אישום מחמת הגנה מן הצדק נדחתה בהחלטתי מיום 29.9.19 מן הנימוקים שפורטו בהחלטה, ובנסיבות בהן סברתי, כי התקלה שקרתה באי העברת מסמך נקודות מאושרות משנת 2016 לעיון הנאשם במועד וגילוי המאוחר - לא גרמה לפגיעה באופן יסודי בזכויות הנאשם לנהל הליך הוגן וראוי וביכולתו לנהל את הגנתו (וזאת מאחר שמסמך נקודות מאושרות משנת 2016 הועבר לבסוף לידי הנאשם, והוא לא התנגד להגשת המסמך, ואף חקר את עורכו על בסיס האמור במסמך); ועל מנת שלא לפגוע ביכולתו של הנאשם לנהל את הגנתו במידה יסודית, אפשרתי לו הזדמנות נוספת לחקור שוב את עורך המסמך; והתיק נקבע לשמיעת המשך פרשת התביעה, לרבות המשך חקירתו של עד תביעה 2, ושמיעת פרשת ההגנה ליום 28.1.20 בשעה 12:30.

8. בישיבה מיום 28.1.20 נחקר שוב עד תביעה 2, ובמהלך חקירתו הנגדית הוגשו מסמך 'נקודות מאושרות להפעלת מכשיר ממל"ז 10.04.13 ימת"א כרמל' נ/5, מסמך 'הנחיות בטיחות בעת אכיפה' מתוך נוהל בטיחות בהפעלת ממל"ז נ/6, ומסמך 'הנחיות בטיחות לקביעת נקודת הפעלה' מתוך נוהל בטיחות בהפעלת ממל"ז נ/7; וכן הוגשו תע"צ תקינות ת/4, ותע"צ כיול ותעודת כיול ת/5.

מטעם ההגנה העיד הנאשם, והגיש צילומים נ/8, נ/9 ונ/10, מכתב מידע מנתיבי ישראל נ/11, וסרטונים; וכן העידו מר מיכה שי-מתנדב לשעבר במשטרה אשר הגיש תעודות נ/12; ומר דוד נמרי- מהנדס רכב, אשר הגיש חוות דעת מיום 18.9.18 ותוספות לחוות דעת מיום 8.12.19 - נ/13, ונחקר בבית המשפט על חוות הדעת שהגיש.

9. בתום שמיעת הראיות, סיכמו הצדדים טיעוניהם בכתב.

10. בהכרעת דין מיום 1.6.20 (לאחר שמועד מתן הכרעת הדין נדחה בשל מצב החירום המיוחד (נגיף הקורונה)), סברתי, כי המאשימה הוכיחה שמהירותו של רכב המטרה הנמדד נמדדה באמצעות מכשיר ממל"ז שהיה תקין, והופעל על ידי שוטר מוסמך, שביצע את כל הבדיקות הנדרשות באשר לתקינות המכשיר, וכן הפעילו באופן תקין בזמן מדידת המהירות. עם זאת, סברתי, כי בנסיבות האירוע שבעניינינו הצטברו מספר נתונים אשר הותירו ספק באשר

לוודאות זיהוי הרכב הנמדד, וקיים ספק סביר אם רכב הנאשם הוא אכן רכב המטרה כפי שנמדד על ידי המפעיל; ובהתאם הוריתי על זיכוי של הנאשם מחמת אותו הספק.

11. ביום 29.6.20 הגיש הנאשם בקשה לפיצויים על הוצאות הגנה מכוח סעיף 80 לחוק העונשין. על פי הנטען בבקשה, ב"כ המאשימה "השתכנע שמדובר בדו"ח לא חוקי, אבל בכל זאת החליט להמשיך ולנהל את ההליך משיקולים זרים (כלומר לא משיקולים של אמת וצדק); כי "בעת הגשת כתב האישום התביעה ראתה שהדו"ח לוקה בחסר, שחסרים פרטים מהותיים כגון מצב הכביש, מצב התנועה, אופן ניהול מרדף של 3.5 קילומטר, אופן עצירת רכב הנאשם וכו', וסיכויי ההרשעה היו נמוכים"; וכן חזר והעלה טענות שהועלו בבקשה לביטול כתב אישום ובסיכומים לעניין חוקיות נקודת ההפעלה; ועל פי הטענה, הצטברות הכשלים מצדיקה קביעת פיצויים בעבור 10 ימי חופש (עבור דיונים, חיבור של בקשות וסיכומים, ניסויים שנערכו וחיפוש עדים) בסכום של 12,500 ₪.

12. המשיבה התנגדה לבקשה, וטענה כי היה מקום להעמיד את הנאשם לדין; והעובדות שנטענו באישום ניתן היה על בסיסן להרשיע את הנאשם בהתבסס על חומר הראיות שהיה בידי התביעה; ולא ניתן היה לצפות מראש את מסקנת בית המשפט כי חוסרים מסוימים ביחס לאופן עצירת הרכב הובילו אולי לטעות בתום לב של השוטר המפעיל, בוודאי כאשר המפעיל רשם בנסיבות הדוח כי שמר על קשר עין רצוף; וכי הזיכוי הינו מחמת הספק, כאשר בית המשפט נתן כמעט אמון מלא בראיות התביעה ורק בנקודה מסוימת נוצר הספק שבעטיו זוכה המבקש מחמת הספק; והגשת כתב האישום נעשתה באופן סביר וללא משוא פנים והתבססה על חומר הראיות המצוי בתיק; וקיים אינטרס ציבורי בהעמדה לדין של נהגים המבצעים עבירות מהירות; וחוב המדינה בהוצאות הגנתו של נאשם בעבירות מהסוג הזה יכול שתביא לרפיון ידיהם של הגורמים המופקדים על העמדה לדין.

נטען גם, כי מדובר בעבירה מסוג הזמנה לדין, אשר שונתה במהלך המשפט לעבירה מסוג ברירת משפט, והפגיעה בנאשם היא ברף הנמוך. כן נטען, כי הנאשם לא היה מיוצג ולא שילם לעורך דין, וכי חוות הדעת מטעמו נעשו עבורו ללא תמורה (כפי עדות עד ההגנה), והימשכות ההליך רובצת ברובה לפתחו של המבקש; והמבקש התנהל בצורה לא ראויה, התעמר ופגע בשמם הטוב של השוטרים המעורבים והגיש כנגדם תלונות שווא תוך כדי ניהול ההליך.

13. לאחר ששקלתי טיעוני הצדדים על רקע מכלול החומר שבתיק, עמדתי היא כי דין הבקשה להידחות.

דין והכרעה

14. סעיף 80 לחוק העונשין קובע כדלקמן: "(א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; "

15. המחוקק לא הורה על מתן פיצוי כל אימת שהליך פלילי הסתיים בזיכוי, וסעיף 80(א) לחוק העונשין אינו קובע הסדר אוטומטי של פסיקת פיצוי ושיפוי לכל נאשם שזוכה בדין או שהאישום בעניינו בוטל, ופיצוי זה שמור לנסיבות

מיוחדות. "נקודת המוצא של סעיף 80 לחוק היא כי עצם הזיכוי בדין אינו מקנה לנאשם זכות לפיצויים, ועל מנת שזו תקום נדרש קיומה של אחת משתי עילות חלופיות: כי "לא היה יסוד להאשמה" או כי נמצאו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת". בהתקיים אחת משתי העילות האמורות יהיה בית המשפט רשאי, אך לא חייב, להורות על פסיקת פיצוי לזכות המבקש ... פסיקת פיצוי לפי סעיף 80 לחוק העונשין הוא בגדר חריג, ופיצוי זה שמור לנסיבות מיוחדות" (ע"פ 5851/19 **מדינת ישראל נ' אהוד אברג'ל** (פורסם בנבו, 02.02.2020)); ו"נקודת המוצא לדיון היא שלא כל חזרה מאישום, ואף לא כל זיכוי, יובילו בהכרח לפסיקת פיצויים לנאשם. הבחינה נסמכת כאמור על העילות הקבועות בסעיף 80 בנוסחו הנוכחי - כאשר לא היה יסוד להאשמה, או כאשר התקיימו "נסיבות אחרות" המצדיקות זאת. הפסיקה, כפי שיפורט להלן, יצקה תוכן להגדרות אלה, והדיון בעניין צריך להתקיים לאורה." (ע"פ 853/19 **מרדכי (מורדי) מור נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 07.11.2019)). ההלכה הפסוקה הכירה בשלוש קטגוריות של שיקולים המהווים קווים מנחים להפעלת הסמכות: נסיבות הנוגעות לאופן ניהולו של ההליך המשפטי עצמו; לטיב זיכוי של הנאשם; ולנסיבותיו האישיות של הנאשם (ע"פ 4466/98 **דבש נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 73, פסקאות 48-65 (2003)).

16. בהתאם לסעיף 80(א) לחוק, על-מנת שתקום זכות לקבלת פיצוי והוצאות הגנה, על נאשם שזוכה בדין או שהאישום בעניינו בוטל הנטל להוכיח התקיימות של אחת משתי עילות חלופיות: האחת, "ראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה". והשנייה, "ראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת". יצוין כי גם בהתקיים אחת משתי העילות האמורות, פסיקת הפיצוי והשיפוי אינה מובטחת אלא היא מסורה לשיקול-דעתו של בית-המשפט ("רשאי"), ובכל מקרה היא מוגבלת לסכומים המרביים הקבועים בתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב-1982.

17. על פי הפסיקה, באשר לעילה הראשונה של "אין יסוד להאשמה", נקבע כי יש לבחון באופן אובייקטיבי האם התשתית הראייתית שהונחה בפני התביעה הקימה "סיכוי סביר להרשעה", כלומר האם תובע סביר וזהיר היה מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום. הרף שנקבע בפסיקה ביחס למבחן זה הוא מחמיר, במובן זה שידרש להוכיח כי מדובר במצבים חריגים במיוחד שכתב האישום הוגש ללא בסיס, כלומר בשל זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה או אי-סבירות מהותית ובולטת; ומטבע הדברים, ניתן לצפות כי הנסיבות החמורות שעליהן נסבה עילה זו אינן צפויות להיות שכיחות.

העילה השנייה, שעניינה "נסיבות אחרות המצדיקות זאת", מתייחסת למצב שבו נגרם עוול לנאשם שזוכה, על אף שמלכתחילה היה יסוד להגשת כתב האישום נגדו. בעיקרו של דבר, השיקולים הרלוונטיים לעילה זו הם בעיקר הנזקים שנגרמו לנאשם והיקף הפגיעה בזכויותיו החוקתיות. בהקשר זה הובהר כי העילה נוסחה באופן עמום במתכוון, על מנת להקנות לבית המשפט שיקול דעת רחב ביחס למכלול הנסיבות שעשויות לבוא בפניו. עם זאת, נקבעו בפסיקה קווים מנחים וקטגוריות כלליות בכל הנוגע להיקפה של עילה זו, אשר מתפרשת על פני שלושה סוגים של עניינים: (1) נסיבות הנוגעות להליך המשפטי עצמו; (2) טיב זיכוי של הנאשם; (3) נסיבות אישיות של הנאשם שזוכה - כגון פגיעה בבריאותו, בשמו הטוב, במשפחתו וכדומה. לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסיקה מבחני משנה, וביניהם: התנהלות המשטרה והתביעה (למשל, האם התנהלו באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו או במהלך משפט (למשל, האם הנאשם שיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה וחומרתה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זוכה. לעיתים עלול שיקול הדעת הראשוני של התביעה להתברר בדיעבד, לאחר שלב הבירור המשפטי, כשגוי. כמו כן, במקרים נוספים עלולות לחול התפתחויות ראייתיות בשלב המשפט המשנות את התמונה הראייתית שהייתה ידועה בפתיחת ההליך. ישנם גם מקרים שבהם עשוי בית המשפט להגיע למסקנה שונה מזו של התביעה באשר למסקנה המתבקשת ממכלול הראיות. ואולם, בכל המקרים האמורים לא יהיה בזיכוי הנאשם כשלעצמו כדי להצביע על כך שההחלטה להעמידו לדין מלכתחילה הייתה בלתי סבירה, בהינתן שבטרם קבלת ההחלטה נשקלו שיקולים עניינים ונערכה בדיקה קפדנית,

מקיפה ומקצועית של חומר הראיות. ראו- ע"פ 853/19 **מרדכי (מורדי) מור נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 07.11.2019); וע"פ 853/19 **מרדכי (מורדי) מור נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 07.11.2019).

18. במקרה דנן, דעתי היא כי על אף זיכוי של הנאשם, לא עלה בידיו להוכיח את קיומן של אחת משתי העילות המצדיקות פיצוי והחזר הוצאות.

19. בענייננו, אני סבורה, כי עמדה בפני המאשימה תשתית ראייתית לכאורית שדי היה בה על מנת להגיש את כתב האישום ואף כדי לנהל את ההליך עצמו; ואני סבורה, כי לא ניתן לומר כי עסקינן במקרה שבו נתגלתה רשלנות חמורה או חוסר תום לב או זדון בהתנהלות התביעה בעת שהגישה את כתב האישום; ולפיכך, העילה הראשונה אינה מתקיימת.

20. באשר לעילה השניה - המבקש הואשם בעבירת תעבורה, מהסוג שאיננו נושא עמו סטיגמה פלילית; וההליכים שנוהלו לא גררו פגיעה ממשית בזכויותיו של המבקש; מה גם שזיכוי של המבקש לא התבסס על ממצאים פוזיטיביים בדבר העדר אשמה. כאמור בהכרעת הדין, סברתי, כי המאשימה הוכיחה כי מהירותו של רכב המטרה הנמדד נמדדה באמצעות מכשיר ממל"ז שהיה תקין, והופעל על ידי שוטר מוסמך, שביצע את כל הבדיקות הנדרשות באשר לתקינות המכשיר, וכן הפעילו באופן תקין בזמן מדידת המהירות; והמאשימה הוכיחה, כי מכשיר הממל"ז הופעל על ידי מפעיל מיומן, וכי המפעיל ביצע את כל הבדיקות שנקבעו בפסיקה הן בתחילת משמרתו והן בסופה; וכמו כן הוכח, כי המפעיל הפעיל את הממל"ז בהתאם להנחיות לפיהן נשמר קו ראייה נקי מהפרעות ומכשולים פיזיים בין המפעיל לבין הרכב הנמדד, והרכב הנמדד לא היה מוסתר על ידי עצם או רכב אחר, ונקודת ההצבעה האדומה הייתה מכוונת לאזור מרכז הרכב במשך כל זמן המדידה, וטווח המדידה מהרכב לא עלה על 300 מטר. המבקש זוכה, בסופו של יום, מהצטברותם של מספר נתונים אשר הותירו ספק באשר לשמירת קשר עין עם מכונית הנאשם וודאות זיהוי הרכב הנמדד, בנסיבות בהן לא ניתן היה לקבוע כממצא עובדתי אם הניידת הצליחה לצמצם את המרחק בינה לבין הרכב הנמדד באופן מספיק לפני עיקול בתוואי הכביש, ולא ניתן היה לשלול כי נמנע מהמפעיל לשמור בהצלחה על קשר עין רצוף עם הרכב הנמדד באופן המעלה ספק סביר בדבר טעות בתום לב מצד השוטר לגבי זיהוי הרכב הנמדד כרכב הנאשם.

21. בהתחשב במכלול האמור לעיל, אני בדעה, כי עניינו של הנאשם אינו בא בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים פסיקת הוצאות, ולא מתקיימת עילה לפיצוי הנאשם בגין הוצאות הגנתו.

22. לפיכך, הבקשה לפיצויים על הוצאות הגנה נדחית.

המזכירות תמציא את ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י' אב תש"פ, 31 יולי 2020, בהעדר הצדדים.